

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos perit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1881.

37. szám.

September 15.

Szentség vagy szerződés?

(M—y.) Nagyon elmaradna a mai világ a liberalismustól, ha egyebek között a szentségeket, s ezek között a házasság szentségét meg nem támadná. Nem rég a magyar törvényhozás egyik tagja, ki kettőre haragszik: a feketesárga zászlóra és a házasságra, nagy pityergés között fejezte ki véleményét és siralmát a fölött, hogy még mindig többségben vannak, a kik a házasságot szentségnek tartják s nem szerződésnek. Ideje volna már elvégre engedni, nem a közohajnak, hanem a derék hazafi speciális ohajának s behozni a soknejűséget és sokférjűséget! máskint baj lesz. Most a házasság nem szentség, hanem szerződés, s mától holnapra tart. Az emberi faj nem fog kivészni, ha a házasság csak két hétig élnek együtt. Az ember megkérdi a másiktól, — hogy adod magad? Így és ennyiért! Jól van. Meddig tartson ez a szerződés? A meddig egyikünknek tetszik; ha megunja, abba hagyja. A jegyző felveszi a protokollumot, a bíró uram pedig ráüti a pecsétet a szerződésre s készen vannak. Más nem kell. Kész a házasság. Ilyenért eped a derék hazafi s állítja, hogy csak már ez kell egyedül a magyar népnek, azután tele lesz boldogsággal.

De ezen jámbor ohajtásban nem az egyéni érdek, hanem azon romlott irány mutatkozik, melynek mindenütt meg van a maga szószólója. Mert nem ok nélkül történik, hogy bizonyos emberek az erkölcsök, a házi élet szentsége és családi boldogság után nyújtják ki kezeiket. Az erkölcstelenségről nem szólnak, mely különben is ezrenként szedi áldozatait, azok soraiban, kiket a házasság köteléke le nem kötött s kik a garçon élet divatos üzelmeiből nem is csinálnak titkot. Hanem ez nem elég a vitézség szellemének; ő azokat is birni akarja, a kik a házasság szentségében élnek, — s ha

már álutakon meg nem ejtheti, a törvényhez folyamodik. Valóban jól mondá minap valaki, hogy a találmányok jelen korszakában, midőn minden bajusz-, faggyu- és kecsikenőre privilegiumot lehet kapni, miért maradna hátra az ördög, e híres nagy kuruzsló, hogy szabadalmat kérjen a — fajtalanságra.

Voltaire azon mondása: »Bizonyos, hogyha a házasságot szentséggé tennők, a házasság hűsége szentebb kötelemmé és a házasságtörés gyűlöletesebb vétékké lenne« — a legnagyobb bizonyíték azon erkölesi gárantíára nézve, melyet a házasság mint szentség nyújt. Ha az szentség, minden véték ellene és benne a szentségtörés egy nemét állapítja meg; ha ellenben nem szentség, csak szerződés, akkor nincs házasságtörés, nincs hitvesi hűtlenség, hanem az, ki legszentebb kötelességeit lábbal tapodja, legfeljebb annyi bünt követ el, mint a ki határidőre nem tud fizetni.

Mindazon tényezők között, melyek a társadalmat felemelték, tisztult, nemes gondolkozásmódon vezették, az emberi élet törekvéseinek helyes irányt adtak, s a pogányság erkölesi és anyagi nyomorából kiemelték, a házasság mint szentség vitte a fő szerepet. A hol a házasság szentsége nem létezett, ott most is szellemi nyomor, testi, lelki tespedés és enyészet van ott. Tanuk arra azon nemzetek, melyeknél maig nincs a házasság szentség méltóságára emelve. Pusztulnak, vesznek, a baromiségig süllyednek. A házasság mint szentség a civilizáció palladiuma. Minden nép műveltsége, szellemi emelkedése, polgárisodása első alapját rakta le, midőn a családi élet szabályait a házasságban mint szentségben elrendelte. A házasságnak mint szentségnek megtámadása közeledés a régi pogánysághoz; s első lépés az erkölesi süllyedéshez.

Azt mondják, hiszen a legműveltebb népeknél a

házasság nem más, mint polgári szerződés. Ez a legvakmerőbb hazugság, melynek czélja elámítani a járatlanokat. Ez visszaélés, lázadás az egyház törvényei ellen, mely bizonyos formák által szelidítve van ugyan, mert például az annyiszor emlegett Franciaország a szerződésileg, tehát polgári uton kötött házasságot felbonthat. Ugyanakkor tartja, de alapjában mindig rossz és elvetendő; mert az élet mutatja, hogy épen ezen például felhozott Franciaországban leggyakoribb a — házasságtörés. Annyi tény, s a közéletben empirice bebizonyult igazság, hogy a házasságnak szerződéssé aljasítása a legpusztítóbb erkölestelenség, elaljasodás főforrása.

Különbben ezen törekvéseknek egyéb czélja van.

A modern felvilágosodás már elvett mindent a néptől. Elvette a hitet, a vallást, a vagyont, a becsületes megélhetés minden módját. Még csak egy maradt neki — a család. Utolsó vigasz. Vegyük el ezt is.

Ezt akarja az, ki ménteleppé kívánja lesüllyeszteni a társadalmat, hogy a pusztá állati ösztön vezesse az embereket, nem magasabb érdek, humanusabb eszme és emberi érzés.

XCI. Zsoltár.

Jó a dicső Urat áldva dicsérni,
Zengeni a Te nevednek oh Égi!
Zengeni ős javaid, ha a nap virada,
S hü kegyeid ha leszálltak az éjek.
Rajta tehát! nosza zengjen az ének!
Zengjen a hárfá, a tizhuru lant, cízitara!
Mert örömet szeresel nekem Isten,
Úgy vigadok kegyeid- s máveidben!

Oh mi dicsők a Te tetteid! és még
Oh mi dicső tudatodban a mélység!
Nem veszi észre im ezt az az ostoba gög,
Nem hah az esztelenek s a bolondok,
Mint a füvek, vagy a zöldszinű lombok;
Andé kivésznek örökre, s örökre ki ők,
Kik Te előtted a bünt felemelték,
Oh Te örök, Te nagy isteni Felség!

Mert ime... mert ime hah ez az ellen
S mind a ki így teszen Istene ellen,
Szerte tiporva ma már, de meg akkoron is,
Hogyha, miként egyszarvun az ormány,
Feltűnik itt az erői ragyogvány;
Dús kegyelemben örülni fog aggkoron is,
S diadalittasan állva felettök,
Bámulom, ah! mire vitte e tettök.

Ám az igaz, mint pálmafa sarjad,
Nő, kivirágzik, s hozza a sarjat,
Mint csak a czedrus az ős libanoni hegyen.
Élve, tenyészve lakában az Úrnak,
Vén koron is ki-kihajtva virulnak,
Csak hogy imígyen örökre hízelve legyen,
Mennyire szent, igaz Ó, ez Ur Isten,
Benne a rosz kicsi-kis nyoma sincsen.

Kálmán Károly.

Egy tallér emlékezései.

Reiter Henrik után.

(Folytatás.)

A szegény földműves már rég nem ihatott ilyen jóízűt, arca gyöngén kipirult, szemei élénkebbek lettek. A második pohárból is jó nagy kortyot ivott, azután Salamonhoz fordult: »Úgy bizony, új lovat kell vennem, de nincs rá pénz.«

»Igaz, felele Salamon. Nekem is száz tallérra volt tegnap szükségem s barátomtól kellett kölcsön vennem.«

»Hogyan? Te is? kiálta föl ijedten a paraszt. Hiszen te gazdag ember vagy. Ki fog akkor nekem kétszáz tallért kölcsön adni?«

»Ez baj! mondá szomorúan Salamon s fejét jobb kezére támasztotta. Okvetlenül szüksége van kendnek a pénzre?«

»Okvetlenül! Az őszi vetést el kell vetnem s egy lóval, mely hozzá még vak is mind a két szemére, lehetlen szántani. A pénzt elő kell teremnem!« tevő hozzá majdnem fenyegetőleg s öklét az asztalon összeszorította.

Mártha e pillanatban belépett. Látta a parasztnak izgatottságát s kérdezte, hogy mi baja van. Miután Salamon a földműves közbevetett megjegyzései által többször félbeszakítva, a szükséges fölvilágosítást megadta, Mártha így szólt férjéhez: »Salamon, hiszen Schmutzenheld Mózesből kétszáz tallér van nálad letétben, add oda neki.«

»Hogyan tehetném azt?« zsörtölődék Salamon s ujjával hajába kapott. »Hát nem jöhet-e Mózes még ma is a pénzért?«

»No, no! csitítá Mártha, hát nincs neked kétszáz tallérnyi hiteled? add csak oda!«

»Oh, tegye meg, Salamon uram, könyörgött a paraszt, tegye meg. Mentsen meg engem!«

»Jól van, oda adom a kétszáz tallért, kiálta föl nyersen Salamon; de ha Mózes el találna jöni, Mártha, akkor végezz te vele!«

Mártha csak nevetett; de én nem tudom, nekem ez a nevetés nem tetszett, oly rut, ravasz nevetés volt, és hogy miért nevetett, azt sem tudtam megérteni.

»Irg csak egy kötelezvényt, Salamon! mondá örvendezve a paraszt, hogy nevémet aláírhasam.«

»Jól van, jól!« felele Salamon s íróasztalához ült. Sokáig irt, mialatt Mártha asszony a paraszttal beszélgetett.

»Itt van, olvassa kend« mondá a zsidó s egy kötelezvényt tartott a paraszt elé.

Ez elolvasta az írást s mondá: »Kétszáz tallér! Helyesen van. Adj egy tollat, hogy írjam alá.«

A mily leveretnek látszott kezdetben a paraszt, ép oly jókedvű lett mostan. Épen aláírni akarta a nevé, midőn Salamon a papirost még egyszer visszavette, azt hozva fel okul, hogy a datumot elfeledte fölírni. E közben Mártha folytatta a beszélgetést a paraszttal, kérdezősködve családjáról, Salamon azután a papirost megint a paraszt elé tette aláírás végett, felső részét azonban ujjával eltakarta s csupán az aláírásra hagyott helyet. Ez hamar megtörtént; Salamon leolvasta a pénzt.

Sováran nézte a paraszt a pénzt. »De hiszen ez csak száznyolcvan tallér!« kiálta föl hirtelen.

»Persze, felele amaz; a kamatokat előre levontam.«
A paraszt savanyu pofát vágott, akart valamit felelni; azután beseperte mégis a pénzt és eltávozott.

»Nos?« kérdé Mártha s leirhatlan pillantást vetett férjére.

»Kétszázötven tallért irattam alá,« felele Salamon s ketté szakított egy darab papírt, mely teljesen hasonlított egy kötvényhez. »Jó volt? A bolond újra lépre ment!«

»S igaz-e, hogy a kis birtok a jövő nyáron a mienk lesz?«

»Mindenesetre, Mártha! jövő nyáron néhány hétre fálura megyünk, lelkecském!«

Mártha férjének a nyakába borult, míg ez a neje által visszahozott pénzt hidegvérűen összekaparta s engem több más darabbal együtt egy pénzszekrénybe zárt.

Az ugyan furesa egy társaság volt, a melybe kerültem. Oly irtózatossan veszekedtek, mintha egymást meg akarták volna emni.

»Mit akarsz hát tulajdonképen, gőgös teremtés?« kiálta föl egy mély, esengő hang. »Nekem senki sem vethet semmit szememre! Még a legrosszabb időben is al pari állottam, míg a ti beeses czeégetek mögött gyakran egy nulla volt olvasható!«

»Nem esoda, felele egy másik hang: a zsidók értenek hozzá. Bennünket támogatni, nem állott az uraknak érdekekben; ezért hanyatlottunk mi fokról fokra —«

»Persze, veté ellen egy harmadik, nagyon durva hang; persze, ti hanyatlottatok, de az alapítók emelkedtek; a részvényesek zsebei üresek lettek, az alapítók zsebei megteltek. Ez szédelgés, mely a világnak örökös gyalázatára fog szolgálni!«

A hang közvetlen szomszédságomban volt. Mint-hogy nem tudtam, hogy miről van szó, félénken kértem: »Mit jelent az: részvényesek és alapítók?«

Oh, mily nagyon szégyeltem magam, hogy ezt kérdeztem! mert minden oldalról óriási hahota keletkezett. »Oh szent egyszerűség!« hangzott itt; »Falusi ártatlanság!« kiáltak amott s így tovább.

»Csend!« szólt parancsolólag a durva hang. »Magyarázzuk meg a gyermeknek. Az alapító a fonalócz, mely a részvényes husába fészkelte be magát s ott jól él. Ha sok fonalócz lep meg egy részvényest, úgy belehal; ha kevesen vannak, akkor úgy gondolkozik, hogy nem ártanak neki, mert félig jól érzi magát; de ha azután egy új fonalócz jó hozzá, akkor vége van. Mennél kövérebbek lesznek a fonalóczok, annál soványabb lesz a részvényes. Ismertem egy becsületes, gazdag kereskedőt, ki alapítókban szenvedett. Minden rendben volt. Egy napon azonban láttam őt, a mint egy levél olvasásánál izgatottan rángatózott, leesett és felkiáltott: »Elveszett! Elveszett!« Hozzá tartozói halvány arccal rohantak be, egy kerevetre fektették őt, vízzel öntözték, erős szeszeket tartottak orra alá — mind hasztalan; meg volt halva. Nem sokára eljött a házi orvos, megvizsgálta a halottat s vállat vonított. Midőn kérdezték, hogy mi okozta a családfő halálát, a levélre mutatott, melyet a halottnak görcsösen összezáródott kezeiből vett ki. Fonalóczokban halt meg, kiket előbb figyelembe sem vett. Ily módon százak haltak meg. Én

is megéletem már, hogy emberek, kiket fonalóczok bántottak, agyon lötték magukat, és hogy gyermekeknek éhezniök kellett, kik azelőtt bőségben éltek. Oh, az nagyon keserű szegénység, ha az ember előbb gazdag volt.«

A hang elhallgatott. »De szabad-e, kérdém, az alapítóknak büntetlenül üzni gyalázatos tetteiket, s az embereket tönkre tenni?«

»Igen, gyermekem, vala a válasz, ez sajátságos dolog. Mennél jobban nyuzza tudnillik az alapító a részvényest, annál ártatlanabb. Mennél jobban emelkedik mint alapító, annál tisztább lesz a lelke és annál nehezebben lehet hozzá férni. Minthogy azonban az életben mindig valakinek hibásnak kell lenni, a hibát a részvényesre tolják s azt mondják: »Miért vagy olyan ostoba?«

Ezt persze sajátságosnak tartottam; de minden oldalról megerősítették nekem. Mégis csak furesán folytak a dolgok a világon, azt egyre jobban beláttam, vagy csupán nekem volna ily fonák nézetem?

Másnap vándorlásom újból megkezdődött, még pedig korán reggel. Egy nagy zsákba tettem többet magammal, s néhány óráig teljes sötétségben hevertem. Egy nagy pompás teremben, melynek falai szarvasagancsokkal, fényes vadászfegyverekkel, törökkel és késekkel volt díszítve, kezdtem ismét csak észlelni. A karszékekben egy szép, nagy férfiú ült izléses vadászöltönyben. Pipázott, de nem élvezettel, mert rövid, gyors szippanatokban fújta a füstöt fölfelé. Azután felugrott, néhányszor gyorsan le s följárt a szobában s hallgatott, mintha valakit várna. Végre az ajtó fölnyílt, egy kedves leányalak jelent meg a küszöbön, az ifjuság és az ártatlanság rózsás fényében tündököelve. Leirhatlanul kedves vonásai voltak, habár bizonyos jellemszilárdság volt bennök kifejezve.

»Úlj le! parancsolá neki az ur. Tudod, hogy miért hivattalak.«

Halk kiáltással rogyott lábaihoz a lány és megható hangon könyörgött: »Atyám, bocsáss meg nekem! Lehetetlen másképp tennem. Lásd, nekem szeretnem kell őt; mert szívem hozzá vonz, s lényemnek minden szála össze van vele növe —«

»Nem akarom hallani regénybe való phrasisaidat!« rivallt rá az atya, hátra lépve s pipáját a szögletbe dobva. »Engedelmeskedned kell!«

»Engedd, oh atyám, esdekelt a leány, hogy lábaidnál feküdjem s kérelmeimmel szivedet meglágyítsam! Atyám, tudom, hogy szeretsz engem, ezerszeresen megmutattad ezt nekem, — atyám, mutasd meg most is, utoljára! Te akarod, hogy boldog legyek, csak ezt akarod, atyám; teljesítsd tehát kívánságomat! mert ettől függ nem csak boldogságom, de életem is.«

Búsán nézett az atya leányának izgatott, szenvedélyesen hullámzó arczatába. Talán eszébe jutott azon boldog idő, midőn ő is küzdött szüleivel azért, kit szeretett, mignem végre a diadal az övé lett, s a kedves lényt mint nejét haza hozta. Lány hangulata azonban csak egy pillanatig tartott, s ismét a régi, kemény hangon felelt: »Gyalázatot hozasz házamra! Ki az a nyomorult, ki elbolondított? Mire támasztja örült ohajtását, hogy egy régi nemes család tagjává legyen?«

»Oh atyám!« kiálta föl a leány s nagy szemei nemes büszkeségtől ragyogtak, »mire támaszkodik? Szerelmére! Oly hűn, oly nemesül, oly bensőleg, oly tisztán szeret, hogy ez a szerelem őt fejedelmekkel egyenrangúvá teszi!«

Az apa vad hahotára fakadt. »Ez egyike az ő szólamaiknak, melyekkel a népet bolondítja. A szentelen, hű agitator.«

A lány e szavakra fölugrott; szemei fénylettek, a mint kis fehér kezét előre nyujtva, atyjának felelé: »Ó, agitator? Ó, kinek soha más czél szemei előtt nem lebegett, mint hogy jog és igazság egyenlőn méressék mindenkinek? ki szavát csak azért emeli föl, hogy egy hívő nép érdekeit védje a gyalázatos erőszak ellen — ezt nevezed te agitatornak? Nem inkább őre ő az emberiség jogainak?«

Az atya újra föllobbant fékezhetlen haragban. Dühösen járt le s föl a szobában — leánya némán és önmegadással kulesolá össze kezeit, mindazáltal kedves arcvonásaiban erős elhatározás tükröződött vissza.

Atyja végre ismét megállt s szelidebb hangon kezdé: »Antonia, nekem nincs fiam! Családunk ki fog halni, törzsünkben te leszel az utolsó, s nevünk el lesz feledve, el lesz seperve az idők viharában! Ez okból gyakran gondolám magamban, hogy választanál magadnak társat a mi köreinkből, ki szintén nemes származású lenne, ha nem is első szülött. Ez azután fölvehetné a mi nevünket, hogy ne aludják ki —«

»Oh atyám! felele kezeit tördelve Antonia, ki kérde még ma a nevet, ki kérde még ma az embertől származását? A férfi értéke önmagában van s azon kinyomatban, melyet önmagának adott! A régi név, atyám, nem egyéb mint fölragasztott czimlap, mely nem ér föl a valódi szerelemmel —«

»Ne tovább!« szólt az atya összeszorított ajakkal; egy szót se szólj többet! Mi végeztünk!«

»Csak még egy szót, atyám! könyörgött Antonia; — csak egyetlen egy szót még! Engedelmeskedni fogok neked, atyám, kerülni fogom őt — de gondolni fogok reá, és örökké hű leszek hozzá!«

És halkán, a mint jött, eltűnt.

Alig esukódott be az ajtó gyöngéd alakja mögött, atyja visszaesett székébe s szemeit kezeivel eltakarta. Egyetlen hangot, semmi zajt nem hallottam — borzalmas esend uralkodott. Végre, hosszú aggodalmas pillanatok mulva fölkiáltott: »Tehát én legyek az utolsó! Az én arczképem lesz az utolsó őseimnek diesteli sorában, bennem egy régi család utolsó sarját fogják a sirba tenni! És akkor teljesedni fog a jóslat, melyet mint dajkamesét az ősök kinevettek: »Szerelmem fogja a családot sirba vinni. Meglehet! Nevem azonban soha sem fog polgárvérrel vegyülni!«

Fölállott s lecsüggesztett fővel kiment. Sajátságos azon játék, melyet a szenvedély az ember szívével űz, s mégis hogyan hiszi mindenki, hogy a másik engedni lesz kénytelen az övének! Ha minden úgy történnék, a mint az ember akarná, volna-e akkor a világban elég hely, hogy a nyomort befogadja? Hogyan van mégis, hogy az ember akarata lépten-nyomon akadályokkal találkozik? — Ezen akadályok védművek a rohanó nyomor ellen. De hányan hiszik ezt?

Antonia sem hitte; — mert néhány év mulva újra láttam őt, de hogyan! Erről azonban később fogok szólni.

* * *

Délután s az egész éjen át egyedül maradtunk a szobában. Én azonban nem unatkoztam, mert mellettem feküdt egy fiatal aranypénz, mely roppant bőbeszédű volt. Utoljára, mint mondá, egy családban volt, mely rendkívüli boldogságnak örvendett; nincs édesebb, mint boldog emberek között élni. Boldog emberek! Én még ilyeneket nem láttam; kértem az aranytól, vajjon oly ritkák-e az ilyen emberek és vajjon oly nehéz-e az embereknek, hogy boldogok legyenek.

»Igen, felele, boldog embert csak keveset láttam; épen azon körökben, hol én és testvéreim forognak, ritkán lehet boldogságot találni. Ez különös, nemde? Mind az arany után fut, mintha csupán abban rejlenék a boldogság, s pedig az arannyal vonul a családba az egyenlenség. Azt kérdezed, vajjon oly nehéz-e az embereknek, hogy boldogok legyenek? Ugy van, nehéz, mert maguk nehezítik meg maguknak. Ritkán találni egyet az emberek között, ki más valamire törekednék, mint saját érdekeinek előmozdítására. Hogy fájdalmat okoz-e felebarátjának vagy őt legszentebb érzelmeiben megsérti — mindezzel ő nem törődik, csak saját édekei ne szenvedjenek az által. Ha azonban más bánik úgy vele, a mint ő cselekedett, akkor azt hiszi, hogy ily igazságtalanság miatt a világnak el kell vesznie! Oh, az önérdék! Ez minden baj forrása, és ott fakad a legbővebben és legerősebben, hol a vallás és az erény eltűnt. Mily vigasztaló az, jelen lehetni egy valóban boldog embernek családi ünnepélyén, mint ezt nekem volt alkalmam látni! Egy kis, de tiszta szobában apa, anya és leányuk ültek még két vagy három személylyel az asztalnál. Én leányuk előtt feküdtem a hófehér abroszon s vidáman csillogtam két gyertya fényénél; mert habár a nap eléggé megvilágította a szobácskát, az égő gyertyákat mégis az asztalra tették s ez az egyszerű lakomának ünnepélyes kinézést kölcsönzött. S valóban magasztos ünnepnek kellett ennek lennie; mert a kis leány egészen fehérbe volt öltözve, s fején egy gyöngéd zöld myrtuskoszoru díszlett. Kezeckéit ajtatosan összekulesolva ölében tartotta s nyugodtan és boldogan tekintett maga elé. A leányka képezte a kis kör központját; a mit beszéltek, mind reá vonatkozott; minden barátságos mosoly neki szólt.«

»Gyermekem, mondá egy jó öreg nő, most új élet nyílik számodra. Ma először vettéd magadhoz az Úr testét, s ennél fogva természetfeletti életbe léptél. Szived maradjon mindig oly tiszta, mint a milyen ma, mindig méltó arra, hogy újból lakása lehessen a legszentéségesbnek!«

A leányka szelid szemei megteltek könnyekkel s ajkai félénken susogták: »Mindig, mindig!«

»Igen, mindig, mindig! Mily könnyen mondja az ajk, és mily könnyűnek képzei ezt magának az ifjuság! Mindig, mindig! Igen, ha a világ paradicsom lenne, és az emberek mind angyalok — akkor könnyű lenne a mindig, mindig! Ki tudja, mily vad viharok fogják néhány év mulva a gyermek ártatlan életfáját levelei-

től megfosztani, és mily gondolatok fogják ártatlan szívét környezni? Az emberi szív egy örvény, melyben a legszebb és legrútább egymás mellett pihennek, — s az élet eseményei megnyitják majd ez, majd amaz oldalra, úgy hogy ma elragadó, holnap elrémítő képeket mutat.

Igy beszélt az arany pénz még sokáig, mignem végre én fáradságtól elaludtam. Midőn fölébredtem, már ismét más helyen voltam; egy fiatal lányka hófehér kezében pihentem s egy pár nagy kék szem merengve nézett maga elé.

»Egy tallér! susogá, az első tallér, melyet kedves szüleim halála óta magaménak nevezhetek! Mit csinállok vele? Ah, annyi mindenfélét szeretnék magamnak venni rajta; de akkor néhány perez alatt örökre eltűnnék. Takerékperselyembe tegyem? Nem; az sem járja —«

Felugrott s a virággal befutott ablakhoz sietett — ott függött egy urnak s egy nőnek megfakult fényképe. Néhány perezig állott e kép előtt s halkán mormogá magában: »Kedves anyám! Kedves atyám! Most már tudom, ujjongott hirtelen, ezt a jóságos Isten sugallta nekem — kedveseim, értetek fogom e pénzt felajánlani! Hálás akarok maradni irántatok, még siromon tul is!«

Gyorsan könnyű kendőtt vetett vállaira s kisietett; engem erősen kezeskéjébe szorított. Inkább futott, mint ment. Egy kis idő múlva éreztem, hogy kezeinek nyomása valamit engedett s engem ujjának hegyei közé csusztatott. Elrejtve tartott még ugyan kendője alatt, mindazáltal egy kis lyukon át figyelhettem. Egyenesen egy komoly, tiszteletreméltó férfiarezba néztem. Barátságos nagy szemek fénylettek magas homloka alatt s nyájas mosoly lebegett ajkai körül. Éveire nézve e férfiú már aggastyán volt, de lelke üdén s vidáman tekintett szemeiből a világra.

»Nos Annácska, mi hozott hozzám?« kérdé a gyermektől, kezét megfogva.

»Ah! Főtisztelendő ur, felele Annácska zavarodottan s habozva, egy tallér van itt nálam s ezért szeretnék szüleim lelki üdvességéért két misét mondatni.«

»Azt szeretnéd?« kiálta föl nagy örömmel a plébános. De gyermek gondold meg jól, te árva vagy s nagy-nénid jóságára utalva. Tudom ugyan jól, hogy ő nem fog téged elhagyni, hogy utolsó erejét is meg fogja feszíteni, hogy jövőről gondoskodjék; gondold meg azonban, hogy öreg, gyöngye, beteges, — nem juthatnátok-e oly helyzetbe, midőn ily piczi tallér — mennyire bosszantott, hogy piczinek nevezett! — megmérhetlen kincsnek látszik?«

»Oh, plébános ur, kiálta föl vidáman Annácska, akkor majd új tallérokat szerzek! én tudok már szerzni« tevé hozzá naiv, elbizakodott hangon.

»Elhiszem, mosolygott a plébános, de a mily könnyen és gyorsan kapod a tallérokat — annál gyorsabban eltűnnek, — ezt már magam tapasztaltam, hány kézen fordultam már én meg! — és ha betegségek látogatják meg az embert, akkor világnak erédnek mint szabadon bocsátott madarak. Gondold meg ezt!«

(Folyt. köv.)

TÁRCSA.

Haladás a középkorban.

Az ókorból a középkorba való átmenet még egy igen fontos kérdést érint. Egy — a kereszténység- és a feudalizmussal ellenséges philosophia befolyása alatt sokáig azt hitték, hogy az emberi ész azon 10 század alatt, mely átmenetet képez az ókorból az újkorba, visszafelé ment.

Ha ez állana, úgy a folytonos haladás tana hamis volna mert miként lehetne hinni az emberiség haladásában, ha ezer éven át hátrált? A haladás tana való, de a historiai felfogás, mely azt megsemmisíteni látszik, hamis.

Gyakran hasonlították a középkort egy hosszú éjszakához. Ugy látszik, mintha az ókor világa után nagy sötétség következne. Akaratlanul elszomorodunk, ha párhuzamba teszünk a ragyogó görög civilisatio- és a hatalmas római egységgel a középkori barbarismust és a feudalis anarchiát. De vajjon nem illusio-e ezen leverő egybehasonlítás?

Midőn a művész-tek, a költészet, és a philosophia megsemmisülését siratjuk, Plato, Sophocles és Phidiásra gondolunk. De e nagy és szép századok mind elenyésztek volt már, midőn a barbárok betörték a római birodalomba.

Nem a barbárokat kell vádolni a szellemi hanyatlás miatt, mert a hanyatlás még az invasio előtt megvolt; a hódítók csak sietteték a végvonaglásban levő társadalom kimulását.

A haladás és az élet jellemzik az erős civilisatiót; az élet pedig hiányzott az ókor utolsó századai alatt. Az emberi tevékenység minden terén hátrálás létezett. Philosophia nem volt, mert az álböleletli agyafurtságot nem nevezhetjük annak; az irodalom pedig oly jelentéktelen, mint a nemzedékek, melyeknek iratott; az emberek nem látták szükségét a szellemi tápláléknak.

Az egyedüli életelen, melylyel a birodalom még birt az V. században, a vallás volt. Vajjon megsemmisítették-e a barbárok a jövő haladás e csiráját is? Téves felfogásban vannak az emberek a kereszténységnek az északi népek invasiója idejébéli állapotáról. Azt hiszik, hogy a kereszténység ujjáteremtette volt a római társadalmat, hogy a háboruk, a mézszárlások, a pusztítások egy oly morális barbarismusból lökték azt vissza, mint a szellemi sötétség.

A tények figyelmes tanulmányozása azon meggyőződéshez vezet bennünket, hogy a római társadalom csak névleg volt keresztény, megtartván a pogány babonák mellett az egész pogány romlottságot; és hogy maga a kereszténység is megvolt mételeyezve az általános elkorosulás által, és végromlással fenyegetve az ókorral együtt.

A barbárok távol attól, hogy a keresztény hitet megmérgezték volna, megmentették azt a romlottságtól. A barbárok nélkül nem lett volna kereszténység. A vallás megmentése által megmentették az emberiség jövőjét, melynek egyuttal a civilisatiónak egy új magvát kölesönözték. Az ókor morális és szellemi halállal végződött; a középkor ellenben a lélek és az ész ébredésével fejeződött be.

Ilyen az összefüggés a közép- és ókor között. Ha tekintjük az emberi nemnek az egység felé való törekvését, a haladás, — melyet azon 10 század alatt tett, mely az újkort Rómától elválasztja, — roppant nagy. Az ókor az erőszakra támaszkodván nem birt tudattal az emberi egységről és nem ismert népjogot.

A kereszténységgel született azon lehetőség, hogy a népek közötti viszonyok törvény által intéztessenek el, mert minden népet a humanitás képesai fűznek össze. Igaz, hogy a viszonyok

továbbra is ellenségesek maradnak, de megvan a keresztény testvériség hittanában csirája egy békés egyesülésnek.

A római egység szét van zúzva, de ezen egység meg volt mételezve az erőszak által; a középkori egyházi társadalom előkészíté az igazi egyesülést, t. i. a lelkek egyesülését. Róma, mint az egész ókor, az emberiném nagyobb részét, a nőket, rabszolgákat, és a barbarokat a társadalmi mozgalmon kívül hagyta volt.

A nők csak az élvezet és szaporodás eszközeinek tekintettek; a szüziesség súlyedésekből felemeli, Krisztus, Isten-fia anyjának ideálja szentté teszi őket. A german népek szelleme a kereszténységgel egyesülve, helyt ad a nőknek az emberiség szellemi és morális fejlődésében.

A görög és római köztársaságban a rabszolga csak tárgy volt; a kereszténység megnyitván előttök a templomokat, visszadá őket ez által a társadalomnak; végleges felszabadulásuk a vallásos érzelmek és a german erkölcsök kölcsönös befolyása alatt készült elő.

A barbárok az ókorban a gyűlölet és megvetés tárgyai voltak; létök az óvilágban nem tekintetett másnak, mint hogy a büszke atheni vagy római polgárt szolgálják; hogy rabszolgákat és gladiatorokat szolgáltassanak.

A középkor bevezette a barbárokat a civilisatio spherájába, mely mindig terjed, hogy minden népet magába foglaljon. A régiek nem gondoltak arra, hogy a civilisatiót a barbárok közé vigyék; a kereszténység az élet igéit viszi hozzájuk.

Nem egy nap műve Európa zord hódítóinak megszelídítése. A keresztény felebaráti szeretetnek kellett a jöghöz, — a római civilisatio legélénkebb elemének hatalmához csatlakozni, hogy a barbárok meghódítottassanak és hogy a társadalmi törvények előtt meghajoljanak. A legyőzöttek civilizáltaká a győzőket!

A rómaiak, a barbárok, a kereszténység — e különböző elemek harcrai — töltik be a középkort. Az egyház és birodalom megkísérelték a keresztény népeket egy néppé olvasztani; de a testnek két feje volt: a pápa és a császár.

A dualismus az egységet lehetlenné tette. A középkor műve szétzuzatott, mely azonban az ujkornak nagyszerű örökséget hagyott. A tehetetlen, rokkant és haldokló tömeg helyett, melyet a római birodalomban talált, megkülönböztethető nemzeteket hagyott, telve étellel, s szebb jövő reményeivel.

Ezen ugynevezett barbárságnak köszöni az emberiség az ész erélyét, a szelid szellemet, a jog érzületét, és a béke, valamint az egység szükségét, mely Európát a cultur-történelemben kiválóvá teszi. A keresztény népek most már egy nagy köztársaságot képeznek. A jövő be fogja végezni a következő művét, kielégítvén az emberi természet jogos követelményeit, melyek: a szabadság, egyéni függetlenség, egység, rend és béke!

Dr. V. Gy.

RÖVID HIREK.

* **A király ő Felsége** f. hó 9-ikén érkezett Mezőkövesdről Miskolcra s nagy lelkesedéssel fogadtatott. Este fényes kivilágítás és faklyásmenet volt, mely kitünően sikerült. Vasárnap reggel érkezett oda Rudolf trónörökös ő fensége is. Ő Felsége vasárnap misét hallgatott, melyet az egri érsek tartott, azután a megyeház termében fogadta a nagyszámu küldöttségeket.

* **Legfelsőbb adományok.** A király ő Felsége az érsekkel i. r. kath. hitközségnek 100 frtot, a brodnói r. kath. hitközségnek 150 frtot iskolaépítési költségekre, a krusiczai

r. kath. egyháznak harangok beszerzésére 50 frtot, a godissai r. kath. templom építésére 100 frtot és a petróczi r. kath. kápolna és iskola építésére 150 forintot adományozott magánpénztárából.

* **Simor János bibornok herceg-primás** ő eminentiája Selmeczbányán bérálni fog s onnan kirándulást tesz Piergbe, hol az új bölcsödét és leányiskolát látogatja meg, melynek alapításához ő eminentiája 20,000 forinttal járult.

* **Az egri székesegyház** ugy nevezett Mária-kápolnáját Lengyel Miklós cz. püspök s prépost ő méltósága 30,000 forintra rugó költségen sajátjából teljesen helyreállíttatja. A gyönyörű falfestmények S. oldatis híres művész hazánkfia mesteri esete alól kerültek ki. Az oltár pazar fénynyel lesz kiállítva, a kövezet mozaik alakot kap, maga a kápolna pedig csinosan sodrott vasrácszat által fog elzáratni a templom belsejétől.

* **Legfelsőbb kitüntetés.** A király ő Felsége Kőszeghy Mihály esperes mezőkövesdi plébánosnak a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Felszólítás a lourdesi zarándoktársakhoz.** A nemzeti zarándoklat főigazgatójától, Nogáll János ur ő méltóságától, felszólítást, illetve megbizást vettünk, hogy a nemzeti zarándoklatról emlékiratot tegyünk közzé. Ezennel tehát szíves szeretettel fölkérjük ő méltósága nevében zarándoktársunkat ft. Noszlopi urat, ki a M. Á. szerint ilyesminek kiadására készül, hogy becses jegyzeteit kezünkre bocsátva, bennünket megbizátásunk keresztülvehetésében támogatni sziveskedjék; fölkérjük mindnyáját, zarándoktársainkat, hogy tapasztalataikat, észrevételeiket a nyert kegyelmekről (a mennyiben szabad) értesítéseiket velünk közölni méltóztassanak. Ő méltósága legkegyesebb ígértét birjuk, hogy a lelkesedés melegében a szívből szakadt fenséges beszédeit, a mennyiben azokat emlékezetében fölidézendi, szintén rendelkezésünkre bocsátandja. Alulírottak érdemtelen voltuk teljes érzetében, gyengeségök tudatában is, egy apostoli férfiú által történt ezen szép megbizást az Ur sz. akaratának tekintjük: »Qui de indignis facit dignos« s a lourdesi nemzeti zarándoklat felejthetetlen lelki kalauzának szándéka előtt meghajlunk, ha t. i. zarándoktársaink is megbiznak bennünk s az epochalis zarándoklatra vonatkozó becses jegyzeteiket velünk közölni szivesek leendenek. Viribus unitis. Minden erőnk és képességünket latba vetve törekedni fogunk Isten nagyobb dicsőségére, a esodatevő lourdesi sz. Szüz tiszteletére, embertársaink épülődésére e ránk ruházott szép tisztnak megfelelni. Testvéri üdvözet a kedves zarándoktársaknak! A szeplőtelen sz. Szüz oltalma alatt. Szemennyei M. regöli plébános, u. p. Tamási (Tolna m.) Vajdits Gy. szakadathi pléb., u. p. Hőgyész.

* **Ganglbauer bécsi érsek** ő excjának beigtatása f. hó 11-ikén ment végbe a szokásos ünnepélyes szertartások között. A jelvényeket a helytartó nyujtotta át az új érseknek. Délután disztrakoma volt az érseki palotában, melyen résztvettek báró Haymerle külügyminiszter, a pápai nuntius, a Bécsben időző osztrák miniszterek, a linezi és st.-pölteni püspökök, a helytartó, a főhadparancsnok stb.

* **A pápa ő Szentsége** dr. Dunajewski Albin krakói püspököt római gröffä s egyszersmint pápai trónálló püspökké nevezte ki. — **Britt-India** népessége a legujabb számítás szerint 252,541,210 lélek; a szaporodás tehát 1871 óta 12,778,565 lélek. — **Mexikóban** régiségeket ástak ki, melyek dr. Plongeon szerint nagyon hasonlítanak a Heliopolisban és Memphisban talált tárgyakhoz, sőt azt állítja, hogy az egyik kövön chaldaei felírás van. — **Danzigban** f. hó 9-ikén Vilmos német császár és III. Sándor orosz czár találkoztak. E találkozást politikai körök

igen fontosnak tartják a béke állandóságára nézve. — **Amerikában** a bölényeket a fehérek oktalan módon pusztítják. A legközelebb lefolyt pár hónap alatt 200,000-nél többet ejtettek el. Ha a fehérek a vadászatokat így folytatják, ez állatfaj Amerikában is rövid időn ki lesz pusztítva.

— **Rendkívül olcsó színnyomatu szentképek** kaphatók Weisz Frigyesnél (IV. Kecskeméti-utca 12. sz., Budapest) ívszámra à 20 kr. 1 ív tartalmaz nagyság szerint: 264, 168, 98, 72, 42 szentképet. Mutatványok ingyen és lérmentve.

IRODALOM.

— **Kempis Tamás négy könyve Krisztus követéséről.** Ford. dr. Nogáll János, nagyváradai kanonok. Második kiadás. Dr. Nogáll János nagyváradai kanonok perg. föl-szentelt püspök »Lelki Kincstár« cím alatt az »épületes irodalom remekeiből« egy gyűjteményt szerkeszt és ad ki, mely gyűjteménynek a fenn megnevezett mű első kötetét képezi.

Ha már az is kívánatos és ohajtandó, hogy e megbecsülhetetlen Kincstár minden buzgó kath. család kis könyvtárában egészben meglegyen, mennyivel inkább kívánhatjuk ezt Kempis Tamásnak **Krisztus követéséről** szóló világhírű, minden művelt nyelvre lefordított és számtalan kiadást ért ezen művéről, melyhez fogható ember sem az előtt, sem az óta nem irt, s mely a Szentírás után legjobban el van terjedve a világ minden rangu és rendű kath. keresztényei közt.

Hogy mily népszerű és könnyen érthető mű ez? — a magas fordító előszavának eme soráiból legjobban kitűnik:

Az első kiadást annak idejében százával rendelték meg, három ezer példány nagyhamar elkel.

Csak negyven-ötven év előtt is **Krisztus követését** a magyar ifjuság is forgatta.

Isten áldja meg még porát is és üdvözítse lelkét P. Jusztin professzoromnak, ki ezt a könyvet kis deákkoromban kezembe adta; emlékszem, hogy tizenhárom éves koromban értettem, mert csudálatos könyv ez, olvashatja ezt a gyermek, olvashatja az öreg, elkel tudósna, el tudatlannak, kiki érthet belőle, és ért is annyit, mennyi épen neki való. Valaha nagy keletje lehetett; még a kulmi csatában elesett magyar huszárok tarsolyaiban egy-egy Kempis Tamást találtak. —

Mit mondjunk a fordításról? Elég tudnunk azt, hogy Nogáll püspök fordította, és meg lehetünk győződve kitűnőségéről. Hű, magyaros, könnyen érthető, világos, szóval minden kellék meg van benne, melylyel egy jó fordításnak birnia kell.

Megérti, fölfogja mindenki, még az egyszerű földnépe is, kinek összes olvasmánya az evangéliumos könyvből és kalendariumból áll. Hogy mennyi épülés, vigasz, malaszt, buzdítás, szóval, mennyi lelki kincs meríthető belőle? — azt meg elmondani sem lehet.

Olvassassa e művet mindenki, kinek a keresztény tökéletesség szíven fekszik és mentől jobban meg akarja ismerni azon ösvényt, mely a keresztény igazságok megértéséhez vezet.

Krisztus követése könyvének az evangélium mellől nem szabad hiányoznia.

Mert nem kötelességünk-e **Krisztus Urunkat követni** és az ő szentséges nyomdokaiban járni?

Nem kötelességünk-e arra törekedni; hogy mindazon erényeket és tulajdonságokat magunkévá tegyük, melyek őt, mint embert ékesítették

Nem kötelességünk-e elismerni az evangéliumi igazságot és bölcseséget, melynek elérhetésére nekünk e mű utbaigazítását és tanácsokat ad?

Akkor kötelességünk az is, hogy a **Krisztus követésének** könyve mindenikünknek állandó olvasmánya legyen.

Tolle et lege

K. B.

— **Előfizetési felhívás: „A kath. hitlejlesztés lapjai“** című képes folyóiratra. Új vállalat köszönt be hazánk kath. közönségéhez — szíves fogadtatást kérve és remélve. Ezen vállalatnak szelleme, föladata és értéke megítélhető az I. füzetnek tartalmából. Hadd emelkedjék viszhang a Kárpátok öléből a »generosa natio hungarica« ajkáról is azokra az apostoli szavakra, melyekkel Szentséges atyánk 1880. decz. 3. a kath. hitlejlesztés ügyét a világegyház híveinek lelkőkre kötötte, 1881. márczius 12. pedig jubileumi teljes szent búcsút ajándékozott a kath. missziók istápolóinak. Ideje, hogy mi is mint kath. nemzet résztvegyünk a hitlejlesztés isteneas munkájában: imáink, fillérek és közreműködésünk által. A vállalatnak keletkezését és fennmaradását illetőleg őszintén bevalljuk: **„A kath. hitlejlesztés lapjai“** nem tartanak igényt eredetiségre, mivel a képeket és jobbára a szöveget illetőleg is a lyoni és freiburgi e nemű folyóiratokra támaszkodnak. Jól tudjuk, hogy az ígért hat füzet, illetőleg 20 ív előfizetési ára nem olcsó; a lapnak létezését akarjuk biztosítani, mert 3 frtjával csak 450 előfizetőre van szükségünk; mihelyt 1000 előfizető sorakozik, két frtért fogunk adni 8 füzetet 24 ív tartalommal — sőt tömeges pártolás által oly olcsóvá tehető ezen kiválóan kath. vállalat, hogy a szegény falusi nép is megszerezhetné és épülhetne olvasása által. Előfizetést csak egész évfolyamra fogadunk el 3 forintjával — növendékpapoktól és szerzetesektől 2 forintjával. Az előfizetés határnapja: 1881. október 15. A kik az I. füzetet 1881. október 10-én tul meg tartják, azoknak mint aláíróknak fogjuk a következő füzeteket küldeni; a kik tehát egyáltalában nem akarják eme vállalatot támogatni, sziveskedjenek az I. füzetet 1881. október 10. előtt visszaküldeni. Gyűjtőknek 8 előfizető után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Az előfizetési pénzek kizárólag alulirt kiadó-szerkesztőhöz küldendők Nagy-Váradra. »A kath. hitlejlesztés lapjainak« mutatványfüzete minden hazai könyvkereskedésben megtekinthető — illetőleg megrendelhető ezen képes folyóirat. Miután nem üzletről van szó, hanem kath. ügyről — nem nyereség a cél, hanem a hitélet ébresztése: szabad kérnünk és remélnünk paptársaink és a kath. hívek szíves pártfogását. Nagy-Várad, 1881. augusztus 28-án. **Nogally István** szentszéki ülnök, képezdei tanár. — E hézagpótló folyóiratot ajánljuk a kath. közönség meleg pártfogásába.

— Az **„Isten igéje szent beszédekben“** című folyóirat 9. füzete a következő tartalommal jent meg: A szent Szűz gyermekkoráról. — Mit jelent a Mária név? — Esketési szózat. — A gonoszok haláláról s hogy miként kerülhetjük azt. — Szűz Mária fájalmáról.

— Megjelent s beküldetett: **Bölcsészeti füzetek.** Dr. Stöckl Albert művei nyomán szerkeszti s jegyzetekkel ellátja dr. Zaffery Károly szathmár-egyházmezei áldozár s fiúmei kir. reálgymnasiumi igazgató. XV. füzet. Ára 60 kr. Megjelenik minden hóban egy füzet.

— Az erdélyi r. kath. irodalmi Társulat kiadványainak III. füzete most küldetett szét. Címe: **Székely czimbalomhangok.** Énekek kiséri V. Cs. J. a székely czimbalmos. Gyulafehérvárt, a püsp. lyc. könyvnyomdában. 8-rét 1—158 lap. A kiállítás díszes. Ára?

MINDENFÉLE.

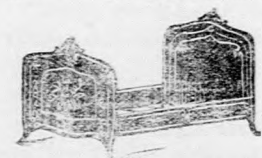
Appaffy Mihály étlapja. A történelmi társaság kiránduló tagjainak diszebedjén jó izelítőt képezett egy történelmi ebédnek eredeti oklevelekből és számadási könyvekből összeállított leírása Appaffy Mihály udvarából. A leírás ekkép végződik: »Igy esék meg Öreg Appff Mihály Ó Nagysága 1691-iki vendégsége is, Ebesfalván pedig. Tizenhatan valának hivatalosak: Teleki Mihály uram, Magyar József udvari papja, Apor Péter, Alvinczi Péter, az udvar tisztjei s egyéb hadnagyság. Álla pedig az ebéd tizenegy fogásból: Égett bor és méhser. Hozák bé legelőbb: Disznó kermét eczettel, megest jöve: Leves, rizskásával. Jöve: Tehénhus lével és murokkal. Hozának: Espékelt bárányt. Jöve káposzta orzával, osztán Kövér Pujka, Kövér Lud és Kövér Kappan olasz salátával és hideg alma Kásával. Közbe berethalmi és holdvilági borok. Azután csuka lengyel módon, édes lével. Azután hoztanak Erdei disznóhust székfües lével, fázányos pecsenyét ducsáczczal. Jöve megest előbb Turós tészta vajjal, majd meg adának Tortás mondolát és édes rozsamáli borokat. Adtanak havasi sajtokat, elegyes gyümölcsöt, asszonyi édességeket (almapánkó, eperjes és szederjes torta.) Csiga, marcipán. Végül jöve égett bor és mindvégig borok.

A történelem correcturája. Oroszországban Oginski herczeg melodecznai kastélyának márványkandallója felett nevezetes felírás van. Itt dictálta L. Napoleon oroszországi hadjárata alatt 1812. december 3-ikán a híres 29-ik bulletint. Az éjet egy kereveten töltötte s a kandalló fölé e szavakat írta: »Első Napoleon.« Nemsokára Kutusow tábornok volt a kastélyban szállva s megmutatták neki a szobát. A mint a felírást meglátta ezt írta hozzá: »és az utolsó.« A két híres hadvezér ezen kettős felírását mai napig megőrizték, de a történelem meghazudtolta az orosz tábornokot.

A világ legnagyobb szőlőtökeje. Viktoria angol királynő hannoveri Friderika herczegnőnek (Pawel-Rammingen báró feleségének) »életfogytiglan való haszonélvezetül« odaajándékozta a Hampton-Court-palotában levő híres szőlőtökét. Ez a ritka vén töke hamburgi fajta és 1769-ben ültették; kilenczven láb hosszú és évenként átlag másfélezer fürt szőlőt hoz, 1874-ben pláne 1750-et termelt. Mivel e felséges fekete szőlő minden fürtje legalább is egy guineát ér meg, a királyi ajándék tekintélyes jövedelmet is képvisel.

Hirdetés.

A roppant veszteség, mely Godderivge Brothers and Comp. londoni nagy vasbutorgyárat a glasgowi bank bukása által érte, annyira megingatták, hogy gyárának bezárását határozta el és a tömegesen készletben levő minden kiállításon aranyéremmel kitüntetett vasbutorokból, a gyári ár negyedrészen teljes végeladást rendez. Ajánlom tehát a nevezett

(Az ágyak megközelítőleg olyanok mint a rajz.)

BUGÁNYI F. gépraktár, Wien, Landstrasse, Lorbeer-gasse. A vaságyak a faágyaknál leginkább öszszel és tétre jóval előnyösebbek, mert a féreg és piszok ellen biztosak, azonkívül fölötté tartósak, szétszedhetők és öszszerakthatók is. (1-6)

cég által nálam bizományba elhelyezett, igen szép 4000 db. vas-ágyat felnöttek számára — valódi diszmunka és rendkívüli disztét képezi minden lakásnak — mesésen olcsó ugyszólván potom áton vesztegetem, darabja csak 8 fnt (előbbi ár 32 fnt 50 kr.) Megrendeléseket egyes darabokra azonnal és addig teljesíték, míg a készletben tart, szakadatlanul kitünő hibánélküli példányokkal szolgálok a pénz előleges beküldése mellett.

Figyelemre méltó az iskolák részére.

A közeli tanévre kiadásomban a következő újdonságok jelennek meg és pedig:

Középiskolai füzetek (compendia), szerkeszté Kerékgyártó Elek tanár, hazai költőink legjelesebbjeinek ugymint: Arany János, Jókai Mór, Petőfi Sándor és Tompa Mihály arczképével és éleleírásával ellátva, egy darab tartalmaz 20 lap keresztvonalokkal ellátott igen finom papirt és ára 10 kr.

Nemzeti írófüzetek, szerkeszté Kerékgyártó Elek tanár, a magyar királyok arczképeivel és éleleírásával, ára egy darabnak 2 kr.

Statistikai iskolai lajstromok Belicza József fővárosi tanítótól szerkesztve, ára ivenként 9 kr. Megjegyzetük, hogy egy tökéletes lajstromhoz legalább 2 iv szükségesletük.

Elárúsítók megfélelő engedményben részesülnek.

Ajánlom egyszersmind a tisztelt igazgató és tanító urak, valamint tanulóknak becses figyelmébe nagyszerűen és díszan berendezett raktáromat mindennemű iskolai, író- és rajzszerekben a legjutányosabb árakon és a legpontosabb kiszolgálás mellett. 2507

Kiváló tisztelettel

Posner Károly Lajos

magy. kir. udvari szállító, papirkereskedő

nagyban és kicsinyben.

Budapest, Erzsébet tér 7. szám.

BAUER BÉLA

cipő és eszma gyári-raktára,

Budapesten, Kerepesi-ut 27. sz. a régi dologházban.

Nők számára:

Komodcipő bőrből v. lastingból . . . 1.10.
Czugas topán legfinom. lasting v. lakkos
orral, szegezett v. ramos talppal, tartós,
elegans . . . 3.—

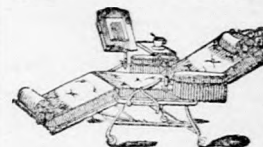
Czugas topán a legfinomabb v. zerge vagy
ságrinbórlól, elegans kiállítás, fejelt vagy
szivförmában . . . 3.30.

Urak számára:

Komodcipő szövet bőrből . . . 1.20.
Regatta nemeziből v. ságrinból szegezett
talppal . . . 3.30.
Czugas topán, nemeziből vagy orosz lagari-
riából, szögelt vagy srófos duplatalp-
pal . . . 4.—
Csimák, hátul varrottak, viumentes lagari-
riabórlól, hármas szegezett vagy srófol
duplatalppal . . . 5.80.

Nagy mennyiségű cipőnemű árjegyzék, melyben különösen a pontos láberetek jelzése látható, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. (11-20)

Jutalomdíjazva a sidnei világkiállításon.

ECKERMANN
világhírű

egyvetemes széke

Eckermann Nándortól Hamburgban.

A kényelmesség netovábbja. Szabadalmazva Ausztria-Magyarországon.

Több mint 30 helyzetváltozással; többek között mint salon-, támlás-, dohányzó-, olvaó-, kert-, rokkant- és beteg-szék ül, chaise longue, ágy stb.

Vezérképviselő Magyarország számára

Buckwitz György Budapesten,

Sugár ut 23. sz.

(5-6)

Alulírtak kiadásában most jelent meg:

P. WENINGER XAV. FERENCZ,

hittérítő a Jézus-társaságából s hittudor,

Eredeti, rövid s gyakorlati szt. beszédek,

az év minden vasárnapjára.

Fordít. egy egri pap.

Első évfolyam. Ára, bérmentes széküldéssel, (ha az öszszeg utalványoztatik) 1 fnt 5 kr. — Legközelebb meg fog jelenni:

Eredeti, rövid s gyakorlati szt. beszédek, az év minden ünnepeire, melyre megrendelések előjegyzésbe vétetnek.

Ritka eset az, hogy egyházi beszédek oly sikert arassanak, mint P. Weningeréi, melyeknek német eredetijéből négy hónap lefolyása alatt csaknem három kiadás fogyott el.

Eger, 1881.

(6-14)

Szolesányi Gyula, könyvtáros.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1881. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferenciek tere Athenaeum-épület).